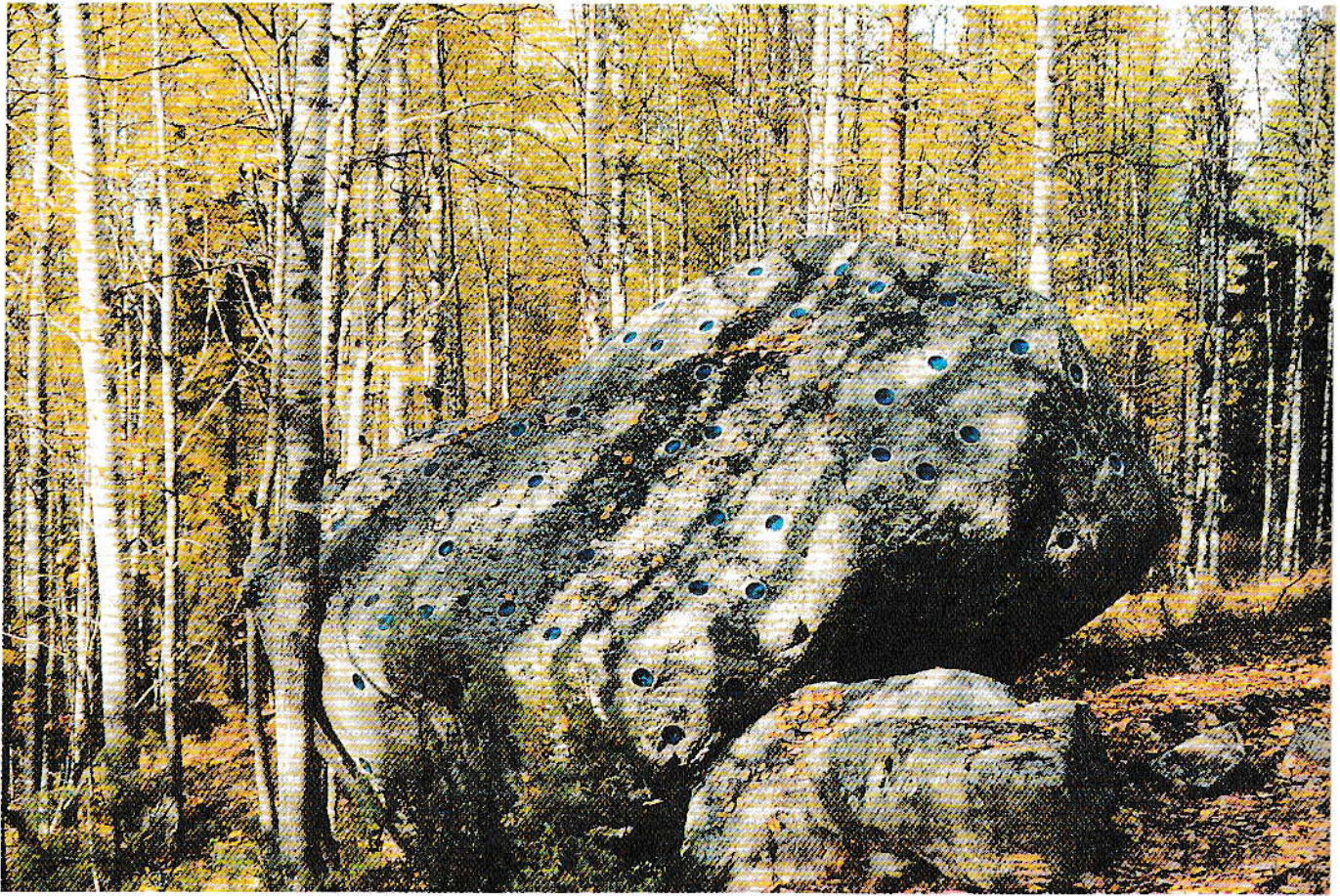

Kieleväisten runosuvun muistomerkki Vuonniseen

Vassilan kivi Vuonnisen Teppananniemessä on uuden ajan muistomerkki vanhoille Kalevalan laulajille.

Vuonnisen kylässä vietettiin syyskuun 18. päivänä harvinaislaatuinen juhlahetki. Teppananniemessä paikalla, missä aikanaan seisoi Vaassila Kieleväisen pirtti, paljastettiin Karjalan Sivistysseuran yhteistyössä Kalevalaseuran kanssa pystyttämä runonlaulajien muistomerkki, Vaassilan kivi.

Juhlan avaussanat lausui Kalevalan piirin piirineuvoston puheenjohtaja Oiva Mäkelä. Hän viittasi puheessaan vaikeaan taloudelliseen tilanteeseen, jossa karjalaiset elävät, mutta ilmoitti olevansa optimisti: "Uskon siihen, että täällä vanhassa karjalaisessa runokylässä Vuonnisessa vielä tulevaisuudessakin laulut tulevat soimaan ja kylä tulee elämään".

Tervehdyspuheessaan Karjalan Sivistysseuran puheenjohtaja Pentti Keskitalo sanoi olevan erityisen mieluista olla paljastamassa Vuonnisen runonlaulajamuistomerkkiä, ensimmäistä, joka seuran aloitteesta on nyt – yhdessä Kalevalaseuran kanssa – voitu pystyttää Kalevalan laulumaille.

Vetoomus Karjalaan

"1930-luvulta lähtien on Karjalan Sivistysseuran toimesta pystytetty toistakymmentä runonlaulajasukujen muiston kunnioittamiseksi. Näistä patsaista osa on Suomessa, osa Neuvostoliitolle luovutetun Karjalan alueella, onpa yksi patsaista pystytetty Ruotsiin sinne siirtyneiden runontaitajien muistoksi.

Luovutettuun Karjalaan jääneiden runonlaulajapatsaiden kohtalo on ollut tuhoutuminen. Neuvostoliiton aikana vallanpitäjät eivät kunnioittaneet Karjalan laulajille pystytettyjä muistomerkkejä. Patsaat tuhoettiin, kaadettiin maahan, ja niiden osia käytettiin toisenlaisiin muistomerkkeihin. Osa näistä kaadetuista patsaista voitaisiin kunnostaa ja pystyttää uudelleen. Vetoamme Karjalan Tasavallan kulttuurijärjestöihin

näiden patsaiden kunnostamiseksi, mitä työtä seuramme voisi taloudellisesti avustaa.

Iloitsemme, että tämä muistomerkki on voitu pystyttää yhteistyössä Kalevalaseuran kanssa. Kalevalaseuran ja Karjalan Sivistysseuran välillä on aina ollut läheistä yhteistyötä. Kalevalaseuran perustamisesta tuli viime vuonna kuluneeksi 75 vuotta. Karjalan Sivistys-

seura laskee toimintansa alkaneeksi v. 1906, jolloin seuramme edeltäjä Vienan karjalaisten Liitto perustettiin, ja juhlimme ensi vuonna 90-vuotta täyttävää seuraamme.

Kuvanveistäjä Martti Aihla, tämän nyt paljastettavan muistomerkkin luoja, on varmasti tätä patsasta suunnitellensa ja pystyttäessään tuntenut työn ehkä läheisimmäksi ja omim-

Piiri johtaja Oiva Mäkelä.

maksi kaikkiin aikaisempiin töihin verrattuna. Onhan kyse muistomerkestä joka pystytetään hänen esi-isänsä kotitahuville kunnioittamaan Vaassila Kieleväisen mutta myös muiden vienalaisten "runoniekkojen muistoa. Esitän seuramme puolesta kuvanveistäjä Martti Aihalle, kivenhakkaaja Esko Julinille ja paikalliselle Kieleväiselle, Anatolille, kiitoksemme ja onnitellumme.

Kalevalan eli entisen Uhtuan piiri saa nyt Vuonnisen kylään ainutlaatuisen muistomerkin. Kiitämme Kalevalan piiriä siitä, että muistomerkki on saatu tänne pystyttää. Uskomme, että muistomerkkiä kunnioitetaan ja kohdellaan sen ansaitsemalla tavalla."

Lönnrot ja Vaassila

Kalevalaseuran puheenjohtaja Pekka Laaksonen totesi puheenvuorossaan, että Kalevala on tähän mennessä käännetty 45 kielelle kokonaisuudessaan ja yli sadalle kielelle osittain. Se on tunnetuin suomenkielinen teos kautta koko sivistyneen maailman.

Laaksonen käsitteli myös tutkijoiden pitkään pohtimaa ongelmaa Kalevalan synnystä. Sen kannalta Lönnrotin käynti Vuonnisen kylässä syyskuussa v. 1833 oli ratkaisevan tärkeä. Ontrei Maliselta hän sai yhteensä 806 säettä, mutta vanhan Vaassila Kieleväisen luona vielä paljon arvokkaamman saaliin eli "tietää kaikki Väinämöisen urotyöt yhdessä

Kuvanveistäjä Martti Aihala isänsä Väinön (vas.) kanssa taustanaan Vaassilan kivi.

jaksossa". Näin kokonaiskuva "puolta Homerosta vastaavasta" eepoksesta alkoi kirkastua. Tuo historiallinen päivä oli 18. syyskuuta 1833.

Uuden ajan monumentti

Vaassilan kivi on nimensä mukaisesti kivi, suuri siirtolohkare, joka lepää lappeellaan koivikkoisessa mäenrinteessä. Tämä siirtolohkare oli kuvanveistäjä Martti Aihala lähtökohtana hänen ryhtyessään suunnittelemaan muistomerkkiä esi-isälleen. Aihala kuuluu Kieleväisten runontaitajasukuun ja nimenomaan tämä seikka antoi työlle aivan uudenlai-

sia ulottuvuuksia ja ennenkokenemattoman aikaperspektiivin.

Muistomerkin paljastustilaisuudessa puhunut kuvanveistäjä sanoikin tunteneensa luomisprosessin kaikkein lähimmäksi ja omimmaksi muihin tähänastisiin töihinsä verrattuna. Teppananiemessä hänelle avautui huikea, monia ehkä alussa hätkähdyttänyt visio - luonnonkiven ja värillisen erikoislasin - yhdistäminen. Siirtolohkareeseen porattiin erikoisvalmisteisella poralla pyöreitä syvennyksiä, joihin syvänsiniset, noin jääkiekon kokoiset lasikiekot, yhteismäärältään 285 kappaletta, kiinnitettiin. Lopputuloksena on tai-

deteos, joka suorastaan vaatii ottamaan kantaa. Se on nähtävä eri vuodenaikoina, eri valaistuksessa ja eri kulmista. Muistomerkin vieressä oleva pieni kivilaatta kertoo, milloin ja keiden toimesta Vuonnisen runonlaulajien muistomerkki, Vaassilan kivi pystytettiin.

Juhltilaisuudessa käytti vielä puheenvuoron Väinö Aihala, Martin isä. Paikalla oli vieraita Suomesta parikymmentä henkeä, joukko kyläläisiä sekä televisioryhmät Suomesta ja Karjalasta. Seremonian jälkeen siirryttiin veneillä takaisin kylän puolelle, missä nautittiin maittava ateria tsäijyn kera. - SV

Kuka tietää Tunkua-seurasta?

1970-luvulla toimi entisten tunkualaisten yhdyssiteenä Tunkua-Seura. Sen toiminnasta on seuramme arkistossa ylen niukasti tietoa, oikeastaan vain yksi kokouspöytäkirja v:ltä 1972.

Pöytäkirja on kokouksesta, joka pidettiin 22.7.1972 Mäntyharjun Pyhäniemen kylässä Kuisma Borissaisen talossa hänen hautajaispäivänsä iltana. Kokouksessa seuran puheenjohtajaksi valittiin rovasti Lauri Mitronen Jyväskylästä (edellinen pj oli Toivo Salminen, joka nyt valittiin sihteeriksi) ja varapuheenjohtajaksi Juho Riihivaara Mäntsälästä.

Läsnä olivat edellisten lisäksi mm. Helena Sorto Mikkelistä, Olga Tuovinen (Starkova) Kuopiosta, Alice Riihivaara Mäntsälästä, Risto Kullakko Ruotsista ja Matti Airaksinen Kuopiosta.

1970-luvulla Tunkua-Seura

järjesti muutamia kesätapaamisia ainakin 1971 Mäntsälässä Riihivaaroilla ja 1974 Kemissä. Tapaamisten ohjelmassa oli muisteluksia entisen kotiseudun elämästä sekä kyykänlyöntiä. Mäntsälän kesätapaamisessa oli läsnä myös KSS:n puheenjohtaja Boris Karpela, joka yhdessä Antti Hirvaksen kanssa toi mukanaan pelivälineet. - Tunkua-Seuran toiminta näyttää hiipuneen vuoden 1975 jälkeen.

Jos jollakulla lehtemme lukijoista on tietoja Tunkua-Seuran toiminnasta, siitä, milloin ja missä se perustettiin, milloin toiminta loppui tai seuran toimintaan liittyviä papereita, valokuvia jne., pyydämme ystävällisesti ottamaan yhteyttä KH:n toimittajaan.

Tietoja tarvitaan tekeillä olevaan Karjalan Sivistysseuran historiaan, teokseen, joka il-

mestyy seuramme 90-vuotispäiväksi ensi syksynä. - Kirjoittakaa Karjalan Heimon toi-

mitukseen tai soittakaa puh. 918-730 4075.

SOKOS HOTELS

SOKOS HOTEL KIMMELIN TÄYSIHOITOJOULU 1995

Tervetuloa nauttimaan perinteisistä jouluherkuista, jouluehjelmaa ja kauniista luonnosta.

Hinnat: 24.-26.12.95 1055:-/hlö/2-hh
1315:-/1-hh

Asiakasomistajahinta 955:-/hlö/2-hh
1215:-/1-hh

Lisävuorokaudet 200:-/hlö/2-hh/vrk

Iloinen Joulumieli syntyy Kimmellisissä.

Sokos Hotel Kimmel
Itäranta 1, 80100 Joensuu
p. 973-277 111
f. 973-277 112

SOKOS HOTEL KIMMEL

ITÄRANTA 1, JOENSUU
PUH. (973) 1771. FAX (973) 177 2112

SOKOS HOTEL VAAKUNA

TORIKATU 20, JOENSUU
PUH. (973) 227 311. FAX (973) 227 323